

Nr 475.

Av herr **Hagård**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 239, angående inrättande av en arbetsmarknadsstyrelse samt förstatligande av den offentliga arbetsförmedlingen m. m.

I proposition nr 239 angående inrättandet av en arbetsmarknadsstyrelse samt förstatligande av den offentliga arbetsförmedlingen har Kungl. Maj:t föreslagit åtgärder i angiven riktning att träda i kraft från och med den 1 januari 1948.

Med avseende på arbetsmarknadsstyrelsens sammansättning och arbetsformer har Kungl. Maj:t härvidlag föreslagit, att delegationer skola kunna inrättas för särskilda ärendesgrupper, d. v. s. att styrelsens beslutande församling i vissa ärendesgrupper skall kunna ges en annan sammansättning än den vanliga. En dylik delegation föreslås bl. a. för ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring. Enligt förslaget skulle den ifrågavarande delegationen bestå av fem ledamöter, nämligen verkets generaldirektör, överdirektören och tre av Kungl. Maj:t utnämnda företrädare för de erkända arbetslöshetskassorna, vilka senares utnämning skulle gälla för tre år i sänder.

Ifrågavarande förslag, som i sina huvuddrag går tillbaka till den ordning, som föreslagits av utredningen rörande ett centralt arbetsmarknadsorgan, har varit föremål för delade meningar såväl inom utredningen som vid remissbehandlingen av de sakkunnigas betänkande. Diskussionen har framför allt rört det förhållandet, att enligt utredningens förslag arbetslöshetskassornas representanter få majoritet inom delegationen, som skulle bli högsta tillsynsmyndighet för ifrågavarande kassor. Utredningen har visserligen haft uppmärksamheten riktad på de principiella betänkligheter, som kunna riktas mot att kassornas representanter på detta sätt få ett utslagsgivande inflytande inom tillsynsmyndigheten, men har dock, med hänvisning till att någon risk icke kan anses föreligga för att denna ställning skall komma att missbrukas, stannat för en lösning av antytt slag. Häremot ha dock två av utredningens ledamöter reserverat sig. En av reservanterna har i sammanhanget anfört följande:

Det synes mig onödigt att anordna en särskild delegation för behandling av ärenden, som röra arbetslöshetsförsäkringen, och jag kan i varje fall icke ansluta mig till utredningens förslag beträffande sammansättningen av denna delegation. Enligt förslaget skulle arbetslöshetskassornas representanter få majoritet inom delegationen. Detta skulle innebära, att kassorna själva erhöles beslutanderätt beträffande sina egna ärenden inom det statliga organ, som hade att utöva tillsyn över deras verksamhet. En sådan konstruktion finner jag ur

principiell synpunkt mycket betänklig, och motsvarighet härtill torde icke kunna återfinnas på något annat håll inom svensk statsförvaltning.

Med samma principiella utgångspunkt föreslår den andre av reservanterna i utredningen, att generaldirektören bör ges möjlighet att hänskjuta visst ärende till behandling av en församling, där kassarepresentanterna icke äro i majoritet, för den händelse han icke kunde godtaga ett av kassarepresentanterna dikterat beslut. Denna församling borde vara arbetsmarknadsstyrelsen i dess ordinarie sammansättning, förstärkt med de särskilda ledamöterna i delegationen för ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring.

De principiella betänkligheterna mot en ordning, som ger kassarepresentanterna majoritet i delegationen, ha starkt understrukits av ett flertal av de hörda remissmyndigheterna, varvid olika förslag till modifikationer av utredningens förslag framställdes, dels i överensstämmelse med de i utredningen avgivna reservationerna, dels på andra sätt. Förutom från Svenska arbetsgivarförbundet, som anslutit sig till den första av de här refererade reservationerna, ha principiella erinringar mot förslaget framställts från *socialstyrelsen, statskontoret, socialvårdskommittén samt länsstyrelserna i Stockholms samt Göteborgs och Bohus län.*

Med anledning av dessa remissyttranden har föredragande departementschefen anfört följande:

De åberopade principiella skälen mot att de erkända arbetslöshetskassornas företrädare tillförsäkras majoritetsställning inom delegationen synas mig icke vara av utslagsgivande art. Erfarenheterna av kassornas sätt att hittills handha verksamheten synas ge vid handen, att något starkare statligt grepp över densamma icke erfordras. Det förefaller tvärtom lämpligt, att kassorna erhålla det mått av självstyrelse inom ramen för de av statsmakterna uppdragna riktlinjerna för verksamheten, som en majoritetsställning inom tillsynsmyndigheten skulle innebära. Jag anser mig sålunda böra tillstyrka utredningens förslag i princip.

Enligt motionärens förmenande hava skäl icke framkommit, som motivera ett avsteg från den hittills tillämpade principen, att statliga tillsynsmyndigheter böra inta en oberoende ställning i förhållande till de institutioner de äro satta att övervaka. De av departementschefen anförda självstyrelseargumenten äro av den karaktären, att de låta sig tillämpa på de allra flesta fall av statlig översyn över enskilda eller halvoffentliga institutioner. Då en stor del av de frågor, som skulle avgöras inom den föreslagna delegationen, skulle komma att utgöras av tolknings- och tillämpningsfrågor, där kassorna äro att anse såsom part, torde vikten av en mera fristående ställning för det beslutande organet vara uppenbar. I enlighet med den först citerade reservationen anser jag behovet av en särskild delegation för frågor rörande arbetslöshetsförsäkring endast med tvekan vara ådagalagt. I varje fall kan jag icke godta en sådan ordning, varigenom kassarepresentanterna komma i majoritet inom ifrågavarande dele-

gation. Arbetsmarknadsstyrelsens plenum torde utan olägenheter kunna handlägga även dessa ärenden. Det särskilda behovet av sakkunnig belysning av vissa frågor torde stå att vinna i kontakt med berörda parter i vanlig ordning. Önskvärd avlastning av pleniarbetet kan om så erfordras nås genom gängse delegation till chefsämbetsmännen eller vederbörande byrå.

Med anledning av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 239 måtte besluta sådan ändring i de i propositionen föreslagna principerna för arbetsmarknadsstyrelsens ordnande, att ärenden beträffande arbetslöshetsförsäkring antingen måtte handläggas av arbetsmarknadsstyrelsens plenum enligt principer, som för ärenden i allmänhet äro gällande, eller ock i särskild delegation, så sammansatt, att representanterna för de erkända arbetslöshetskassorna ej äro i majoritet.

Stockholm den 27 maj 1947.

Alarik Hagård.
